

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Bernardini Scardaeonii Patauini Presbyteri de Castitate Libri Septem

Scardeone, Bernardino

Venetiis, 1542

De fide & charitate, ac modestia, quae habenda sit inter coniuges cap. xxii

urn:nbn:de:hbz:466:1-30433

DE PVDICITIA MATRIMONII

jugalis deinde omnis zelotipia, siue suspicio amoris me-
reticij procul ab uxorū mentibus amouenda: quę ubi
semel ex quauis leui occasione subierit animum haud fa-
cile sine aliqua maxima pernicie poterit ex earum polli-
ea mentibus extricari. Quo circa hic grauius etiam cau-
stigandi sunt quidam, qui de industria fictitios quospiam
amores temere assimulant, quo uehementius, quasi pet-
locum, exasperent, instigentq; suspicionibus uxores: nec
animaduertunt interim imprudentes homines præter
id, q; peccant grauius, ita maximum uitę discrimen sibi
ex ea falsa causa posse cõflari, sicut etiam ex uera. Amou-
uendę itaq; procul à matrimoniis omnes suspiciones, et
ineptę nugę: atq; ab ineptis, & amarulentis huiuscemod-
di iocis marito prorsus abstinendum, ut pote summum
periculum, perniciemq; afferentibus. Quare pro certo
scias in eo esse tibi nihilo magis à culpa, quàm a suspi-
tione culpę cauendum: quę quidem haud facile potest
culpa uacare, quin multorum sæpe malorum hæc ipsa
suspicio causa sit. Quam ob rem ne te huius facti pecc-
niteat, esto uxore contentus: & delectare, si sapias, uel in
primis domestica pace, ac pari fermè ratione tam desin-
stas falsas suspiciones inuicere, q̄ uera flagitia sectari. Bibe
(inquit sapiens) aquã de cisterna tua, & fluuenta putei tur-
& fastidias turbulētas, & graueolentes paludes meretrici-
ciarum foeditatum: unde possis (ut te poeticiis uerbis cõ-
mittam) plus haurire mali, q̄ ex re decerpere fructus.

PROU. 5.

De fide, & charitate, ac modestia quę habenda
da sit inter coniuges. Cap. XXII.

Adhortandi mihi sane sunt hoc ipso in loco con-
iuges, ut in matrimoniis santiendis nihil potius,
aut optabilius planè ducant, q̄ studium mutue
charitatis, ac fidei. Quod esse certe non potest, ubi aut
aperte adulterii crimē interuenit, aut suspicio aliqua peti-

egrini amoris timetur. Nihil est. n. à conjugali charitate
 magis auersum, q̄ eiusmodi suspiciones uel ioco, uel se-
 rio matrimoniis commiscere. Nam qui amor, quæ cha-
 ritas esse potest uxoris ad uirum, aut uiri ad uxorem, si
 quod æquo iure inter se commune est, diuulgetur turpis
 ter ad extraneos; Hem quid hoc est: si contumelia non
 est; & quidem grauisissima; Non. n. quum ipsa tua sit, tu
 alterius esse debes: quoniam ut dicit Appstolus. Vir nō
 habet potestatem sui corporis, sed uxor. Nam quæ erit
 in matrimonio amicitia: quæ præcipua esse debet, si fides
 uioletur, quæ hosti etiam seruanda est, ne dum conjugii
 Et. n. inter omnia amicitiaæ fœdera longe præcellit con-
 nubialis fides, mutuaq̄; & domestica consuetudo coniu-
 gum christianorum: quibus iure omnia communia sunt,
 siue corporis, siue animi bona siue fortunæ fuerint. Siqui-
 dem matrimonii uinculum ita fortunas fortunis, ita cor-
 pus corporis, ita animum animo connectit, confunditq̄;
 ut duo dicantur esse in carnem unam, sicut in sacris litte-
 ris legitur, et quemadmodum Pythagoras diffiniuit esse
 ueram amicitiam, duo corpora in anima una. Magnus
 quidem debetur honor parentibus, præcipuus amor li-
 beris, ingens consensus fratribus, sincera beniuolentia
 amicis: at uxoribus fides in primis, & subinde hæc simul
 omnia. A deo namq̄ superat connubialis charitas om-
 nia fœdera, & arctissima quæq̄ uincula, ac omnes cu-
 ius uis necessitudinis affectus, ut iure meritoq̄; (sicut in
 eisdem litteris tradit) relinquere possit homo patrem, &
 matrem, & sorores, & adherere uxori. Quod sane di-
 ctum tantam, & tam arctam consuetudinem præ se fert
 ut quid expressius dici, aut quid magis ad coniunctio-
 nem animorū, corporumue atilnetē possit non uideā.
 Quatenus uero diligenda sit uxor, ita edocet nos pau-
 cis uerbis apostolus. Viri, inquit, diligite uxores uestras,
 sicut, & Christus dilexit ecclesiam. Quæ dilectio maxi-
 ma cerre fuit, atq̄; suprema. Neq̄; enim quispiam maio-

1. Cor. 7

Gen. 1.

Gen. 2.

Ephe. 5.

DE PVDICITIA MATRIMONII.

Joan. 15.

rem charitatem habere potest (ut ait dominus) quam ut animam suam exponat pro amicis suis. Tu ergo ex consilio Apostoli eandem debes charitatem, atq; dilectionem uxori, quam exhibuit seruator noster ecclesie, qua nulla excogitari maior potest, ut scilicet pro fide, & salute uxoris te rotum exponas, paratus etiam uitam, si sit opus, impendere, ut fecit ipse pro ecclesie salute. Dilige ergo uxorem ut decet, & non scortum, teq; serua, cui debes, & cuius es post Deum quicquid es totus. Neq; enim si deflorescat in ea nitor puellaris, & decor iuuentutis propterea contemnenda est, sed eo plus honoris & amoris, illi ipsi impendendum, & quod deest corpori, animi est charitate pensandum. Quanto autem in honore, & precio esse debeat dilectio, & concordia coniugalitatis, ex his quae in Ecclesiastici uolumine referuntur, plane liquet. In tribus inquit Ecclesiasticus placitum est spiritui meo, quae sunt probata coram Deo, & hominibus. Concordia fratrum: Amor proximorum: Vir & mulier bene consentientes.

Ecce. 25.

De nimio amore quorundam erga proprias uxores. Cap. XXIII.

Sed quoniam iam satis dictum arbitror, quomodo a Christianis hominibus uxores amandae sint, ac simul quam grauius delinquant, qui amore quem uxoribus debent, iniquè & foede ad meretrices conuertant: superest modo ut breuiter de immoderato etiam quorundam amore dicamus, qui & si erga uxores equus, & legitimus esse uideatur: tamen propter immodestiam, & ipse reprehensibilis est, & maxime fugiendus. Sunt enim qui adeo deperditè uxores amant suas, ut interdum eis omnia immodestè permittunt, serui, & (quod turpius est) lenones efficiantur uxorum, potius q̄ mariti. In matrimoniis quidem sicut semper odiū, ita & nimius